

in Njegova beseda je sveta resnica: „Kar koli ste storili kateremu mojih najmanjših bratov, to ste meni storili“. Mat. 25, 40. Zato Vas častiti rojaki, duhovskega in posvetnega stanu, vabim v imenu božjem v to-le prelepo botrino, namenjeno pomagati učečej se mladini. Mladina ne bo pozabila, kar je po krščanskem usmiljenju pomoči prejela in tudi Bog ne bo pozabil darov Vaših, zakaj kdor ubožčeku dobrote skazuje, Bogu na obresti posojuje. Dr. Jožef Pajek.

Zavod za gluhoneme otroke v Gradcu.

Štajerska dežela ima v Gradcu svoj zavod za gluhoneme otroke, ki se na stroške vse dežele ali pa posebnih dobrotnikov tam podučujejo in odgojujejo. Prihodnji mesec začne se tam že šestdeseto šolsko leto. Menda ne bo odveč, ako spregovorimo par besedi o tem zavodu, ki je vstanovljen za vso štajersko deželo in prejemlje podpore od vseh davkoplačevalcev, Slovencev kakor Nemcev, pa le ponemčevanju slovenskih otrok služi. Po letnem sporočilu, kakor ga je vis. deželni odbor dal štajerskemu deželnemu zboru ob koncu 58. šolskega leta (1889/90), bilo je v tem zavodu 119 otrok in sicer le 56 dečkov a 63 deklic. Od teh stanovalo je 110 otrok v zavodu, 9 pa zvanaj zavoda. 80 otrok bilo je z vsem preskrbljeno na stroške dežele ali pa posamesnih ustanovnikov. Za 3 gojence je bila polovica stroškov ustanovljena, druge izloške so morali stariši ali dobrotniki otrok plačevati. 24 otrok preživili so gospod ravnatelj Alojz Zeyringer, ces. in duhovski svetovalec, ker ga ni bilo, ki bil za te sirote hotel kaj plačevati.

Pred par leti postavilo se je za gluhoneme v Gradcu novo poslopje, ki bo kmalu premajhno, ker se število prošnjikov od leta do leta množi. Lansko leto bilo je 20 štipendij za gluhoneme razpisanih, oglasilo se je pa 80 prošnjikov, 40 prošenj se je takoj odbilo, ker ni bilo spričano, da so dotični otroci sploh za kakšen poduk sposobni. Letošnje leto, kakor se nam zasebno poroča, je zopet toliko prošnjikov, da še vseh tistih otrok ne bodo mogli vsprejeti, ki so že po dvanajset let stari. Nova hiša se sicer hvale, da je prav primerno sezidana, vendar nad 80 mutcev niti ne bo mogla vsprejemati, ker jih ni mogoče nadzorovati.

Ne pozabimo, da so vsi gojenci gluhi! Z zvoncec jih ne moreš sklicati, ampak treba jih po raznih sobah in hodnikih loviti, ako jih hočeš skupaj spraviti, kar ni mala reč. Iz istega vzroka bo treba misliti na drugi podoben zavod za gluhomutce. Ravno to tirja tudi narodna enakopravnost. Minulo leto bilo je v zavodu iz gornjega Štajerskega 33 otrok, iz srednjega t. j. iz Gradca in okolice 63 otrok, iz spodnjega Štajerskega samo 10 otrok. Zadnje ljudske štetje, ko bo de popolnoma dovršeno, nam bo že pove-

dal, koliko takšnih revnih otrok da imamo na spodnjem Štajerskem. To je gotovo, da bi se jih za poseben zavod kmalo dovolj nabralo, ker mnogi stariši svojih glohonemih otrok graškemu zavodu zato ne vzročujejo, ker se otroci tam le nemški učijo. Slovenski stariši si pa po pravici mislijo, kaj se mi bo otrok tam mučil, saj ga potem, ko pride domu, jaz le ne morem razumeti.

In tem starišem tudi Graški učitelji gluhonemih gojencev deloma prav dajejo. Letos sem se vozil s takšnim učiteljem, trdim Nemcem, ki mi je bridko tožil, koliko njegovega truda je ravno zavoljo različnosti jezika zgubljenega. „Mi v Gradcu se trudimo“, je dejal, „da naučimo otroka pisati in brati, a ko pride domu, ga ni, ki bi znal nemški pisati in brati in zdaj gluhomutec kmalo vse pozabi. Tako je ves naš trud zaman“.

Zato našim gospodom poslancem prav toplo na srce polagamo, da bi se v deželnem zboru res živo potegnili za zaše revne gluhomutce slovenskih starišev. Naj se napravi za-nje ali poseben zavod na spodnjem Štajerskem ali pa naj se vsaj v Graškem zavodu priredi poseben oddelek s slovenskim učnim jezikom. To terja zdrava pamet in državni osnovni zakoni.

P. N—e.

Gospodarske stvari.

O trganji jabelk.

Da nam priraste sadje, to je sicer dobrota, ali mi si je ne uživamo vselej toliko, kolikor bi si je mogli. Zakaj ne? — Ker ne trgamo sadja v pravem času in tako nam segnjije včasih prerano, včasih pa nima okusa, kakor bi ga imelo, ko bi se vzelo z drevesa v najboljem času. Nek Amerikanec je, da bi se iz lastne skušnje prepričal, kedaj je najbolje jemati sadje z dreves, vzel s peterih jablanov po 100 najlepših sadov, od dne 26. septembra do dne 20. oktobra, z vsacega enako število in štirikrat v tem času. Shranil pa je jabelka v navadni kleti.

Ko je preteklo 58, 175 in 256 dni, štel je potem še zdrava jabelka od vsacih sto. Ta skušnja ga je učila, da se jabelka bolje držijo, če se vzamejo rano z drevja. Po šestih mesecih, kar je bil jabelka vzel z dreves, ni bilo v tem oziru kaj razločka, ali so bila jabelka prej ali slej vzeta z drevesa. Potem pa so bila ona jabelka, ki jih je bil rano vzel z drevesa veliko bolj zdrava, kakor pozneje trgana. Izsušijo pa se najbolj v prvih šestih mesecih, bolj tista, ki so bila rano trgana, manj pa tista, ki so se vzela pozneje z dreves.

Sejmovi. Dne 18. septembra v Gradci. Dne 21. septembra v Lučanah, pri sv. Petru

pri Radgoni, v Podsredi, v Framu in v Ormoži. Dne 23. septembra v Št. Juriji pri Celji. Dne 24. septembra v Dobovi, pri sv. Trojici v slov. gor., v Šmartinu pri Slov. Gradci, na Remšniku, v Slov. Bistrici.

Dopisi.

Iz Sladkogorske občine. (Kaj je to?)

Dne 13. prosinca t. l. imeli so pri županu Jakob Kidriču občani Sladkogorske občine volitev občinskih odbornikov. Dne 20. istega meseca volila je pa večina (nekaj Mestinskih in njihove stranke izvoljenih občinskih odbornikov, katerim prva volitev ni bila po volji, se je odtegnilo, ne hoteč voliti, izgovarjaje se, da so prišli ugovori, pritožbe, rekurzi) izvoljenih občinskih odbornikov novega župana. Na puhle, po vsem piškave ugovore morali so se nekateri ugovarjanci in neugovarjanci dne 16. aprila v Šmariji pred Celjskim c. kr. komisarjem spričati in zagovarjati. Ali kaj pomaga še takó pravično in pošteno spričevanje in zagovarjanje, ako je pa od obravnave do rabsodbe pot dolga? Ker so besede obveljale za čisto resnico, bila je, kakor slišimo, prva in druga volitev ovržena a glejte, do danes, 6. septembra t. l. še ni nova volitev razpisana! Jakob Kidrič, kojega so že vsi siti, že celo lastni Mestinjčani ga več ne marajo, še župani! Kako dolgo še bo županil, vé le Bog in tisti, kateri je tega kriv! A kdo je tega kriv? Naznanilo, da se bodo letošnjih vojaških vaj pri Celji vdeležili tudi presvitli cesar, nas je močno razveselilo. Vse si je prizadevalo ljubljenege vladarja, kolikor mogoče, sijajno sprejeti, pa tudi vrlim našim vojakom, kolikor možno, postreči, slaba pota in ceste popraviti ter v lepe in dobre spremeniti. Tudi c. kr. okrajni glavar Celjski imel je veliko skrbi, naj bi se vse lepo, sijajno vršilo, ter naj bi vse in povsod v najlepšem redu bilo. Zato je razposlal strog ukaz vsem tistim županom, v katere občine bi zamogli vojaki priti, naj bodo vse okrajne in občinske ceste popravljene ter kraj cest jarki za odtekanje vode iztrebljeni. Tak ukaz dobil je med drugimi tudi Sladkogorski župan Jakob Kidrič. Je li se ljubček Kidrič po tem ravnal? Se vé, pa kakó! Dal je ceste navoziti. Ali na cestah, kjer še prej ni bilo blata, veljalo je, da so nekateri meso peska ali drugega drobnega kamenja njegovemu povelju zadostili tudi z blatom. Navozili so, a le na kupe — razgrnili pa še niso do danes 6. t. m. Kakor pa je preklicano, vršilo se bo razgrebanje v soboto. Lepo število posestnikov pa še celo nič navozilo ni! Župan Kidrič! Za prihod presvitlega cesarja in vojakov bil je rečeni ukaz izdan; a presvitli cesar so odšli, pa tudi vojakov več tukaj ni a Vi bote še le 12. t. m. dano povelje spolnjevali! Se-li takó

izvršujejo strogi ukazi c. kr. okrajnega glavarja? — Upamo, da se bo vrv za vaš nemščurski hrbet vendar enkrat dovolj namočila!

Iz Ljutomera. (Naši nemškutarji) so čutili potrebo zraven podružnice „Südmark“ v Ljutomeru še ustanoviti podružnico nemškega „Schulvereina“. Kakor je znano, želi društvo „Südmark“, to je južna meja, te kraje ponemčiti s tem, da spravlja v naše kraje nemške hlapce in dekile ter kupuje posestva za nemške posestnike. „Schulverein“ pa hoče pod pretvezo, da oskrbuje nemškim otrokom poduk v njihovem jeziku, slovenske otroke ponemčiti. Obe društvi in njih podružnice imajo tedaj namen Slovence raznaroditi ali vsaj dražiti in razpor delati. To velja zlasti o ljutomerskih podružnicah. Na Male maše so ustanovili moško in žensko podružnico „Schulvereina“ neki t. j. Dunajski advokat dr. Wolfhardt, ki je bil izvedel, da je v Ljutomeru po zadnjem ljudskem štetju blizu 900 (!) Nemcev, ki imajo 43 otrok za šolo godnih. On ni mogel prenašati žalosti, da teh 43 (?) otrok ne bi dobivalo poduka v svojem materinem jeziku, zato je prišel in v imenu glavnega društva tukaj ustanovil podružnico „Schulvereina“, ki bojda namerava nemško šolo vzdrževati za ljutomerske nemške otroke, če bode z Dijogenovo svetilnico katere našla. Ker je glavni steber te podružnice prišel s Cmureka v Ljutomer, prišlo je tudi največ Cmurečanov k tej ustanovitvi, med njimi dr. Krautgasser, načelnik Cmureške podružnice, ki je ljutomerske nemškutarje plašil s slovensko povodnjo, v kateri se utegnejo potopiti, če šulvereinske podružnice ne ustanovijo. Lekar J. Schwarz, doma s Češkega, se je zahvalil tem pomagacem v „kratki z nemškim duhom napoljeni zdravici“, poštar Mavrič je prečital došle pozdrave, Cmureški pevci so nekaj zgornještajarskih zapeli, potem so pili in plesali in drugi dan so pisali poročila v vse nemške časnike, da se je v Ljutomeru ustanovila moška in ženska schulvereinska podružnica. Kdo je tema podružnicama na čelu, še ni znano, pa sčasoma bomo njih imena gotovo izvedeli. Bržčas so spet privandrani ljudje, ki razpor delajo v Ljutomeru, ker se jim predobro godi med miroljubnimi Slovenci.

Od D. Marije na Jezern. (Marsikaj iz lepe Koroške.) [Konec.] Tudi me veseli, kar sem bral v vašem listu, da se bo cena nekaj znižala, to pa ne zavoljo nas starih rodoljubov, ampak da bi si list pridobil s časoma prav mnogo število novih naročnikov. Tudi nas veseli, da se štajarski in kranjski državni poslanci tako krepko potegujejo za nas zatirane Gorotance. Prosimo jih, naj ostanejo še prihodnjic naši neustrašljivi zagovorniki, kličemo jim: stotera hvala in zahvala! — Letina je pri nas sploh slaba, ozimino je izrédila in pobrala dolga zima,